

Op vierjarige leeftijd gaf Nelson Freire zijn eerste openbare optreden. Toen hij twaalf jaar was, won hij een internationaal pianoconcours in Rio de Janeiro, waarbij hij soleerde in het *Vijfde Pianoconcert* van Beethoven. Zeven jaar later was hij de eerste prijswinnaar van het Vianna da Motta Concours in Lissabon en behaalde hij in Londen de Dinu Lipatti Medaille.

Behalve als solist is Nelson Freire veelvuldig te horen in recitals en geeft hij concerten met kamermuziek met onder anderen Martha Argerich.

Emmanuel Chabrier

Rapsodie espagnol

Begin augustus 1882 vertrok Emmanuel Chabrier per stoomtrein met zijn vrouw vanuit Parijs naar het zuiden. Een romantisch verlangen naar exotisch avontuur en sterke herinneringen aan zijn eerste pianoleraar, de Spanjaard Manuel Zaporta, maakten dat Spanje hem onweerstaanbaar aantrok. San Sebastian was de eerste stop en vandaaruit reisde hij verder. De brieven aan de vrienden in Parijs werden steeds uitbundiger. Chabriers enthousiasme borrelde hevig buiten de grenzen van de Franse taal en hij leefde zich uit in 'broddel-Spaans'. Vanuit Andalusië schreef hij aan zijn vriend, de dirigent Charles Lamoureux, dat hij aan het broeden was op een nieuwe compositie: "...una fantasia extraordinaria, muy espanola". Wat de teneur van dat nieuwe werk zou zijn, kan men opmaken uit de reisbrieven waarin de componist vooral dweept met de schoonheid en sensuele gratie van de Spaanse vrouwen. "Sinds ik in Andalusië ben heb ik niet één lelijke vrouw gezien", beweert hij. De kleine voetjes, de exquise handjes, de kunstige kapsels, en vooral alles wat rond was en zich daar ergens tussenin bevond, bekoorde hem zo sterk dat men zich afvraagt of madame Chabrier even verrukt was van deze vakantietrip. En wanneer al die sierlijke onderdelen die samen vrouw heten, zich dan ook nog

in beweging zetten op het ritme van de Tango, de Sevillana en de Malaguena, en de vrouwen daarbij rauwe kreten uitstootten, kende Chabriers verrukking geen grenzen meer. Ondertussen bleef hij toch de intellectuele Parijzenaar die de ritmes analyseerde en noteerde, om ze later zelf te kunnen gebruiken. Eenmaal terug in Parijs ging Chabrier aan de piano zitten om zijn Spaanse rapsodie te componeren. Volgens een getuige begaf het klavier het zowat onder het orkestrale geweld van de partituur. Charles Lamoureux raadde de componist dan ook dringend aan, het stuk te orkestreren. Op 4 november 1883 ging *Espana* onder leiding van Lamoureux met groot succes in première. Later is het werk in een versie voor twee piano's van Camille Chevillard in brede kring bekend geworden.

Katja Reichenfeld

Sergej Rachmaninov

Rapsodie voor piano en orkest op een thema van Paganini opus 43

Rachmaninov was een buitenbeentje. In een snel veranderende muziekwereld, waarin Debussy, Stravinsky, Schönberg, Prokofjev en Sjostakovitsj nieuwe geluiden lieten horen, bleef hij trouw aan de Russische romantiek met degelijk geconstrueerde composities die gekenmerkt worden door de overheersing van de melodie, ondersteund door een dicht stemmenweefsel met kleurrijke harmonieën. Bij een pianovirtuoos als Rachmaninov is het niet verwonderlijk dat juist in de muziek die hij voor zijn eigen instrument schreef al deze aspecten naar voren komen.

Als concertpianist moet Rachmaninov een uitstekende techniek hebben bezeten. Daarnaast waren zijn enorme handen opzienbarend. Met zijn linkerhand kon hij C-Es-G-C-G grijpen, terwijl zijn rechter met gemak C (tweede vinger)-E (duim)-G-C-E kon omvatten. Maar hoewel het lijkt alsof Rachmaninov voor de piano was geboren, streefde hij in eerste instantie een carrière na als componist